

Vergaderjaar 2019–2020

35 300 VIII

Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (VIII) voor het jaar 2020

A

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 15 oktober 2019

De vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap¹ heeft in haar vergadering van 24 september 2019 gesproken over de brieven van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van 30 augustus en 16 september 2019, met daarin haar reactie op de gebruikelijke halfjaarlijkse toezeggingenrappels van de Kamer.² De commissie betreurt het dat niet binnen de gestelde termijn op het rappel van 28 februari 2019 is gereageerd. Door na haar reactie op het rappel van 11 juli 2019 alsnog op het eerdere rappel van 28 februari te reageren, is een onoverzichtelijke situatie ontstaan. De commissie constateert verder dat niet op alle in de rappels vervatte toezeggingen is gereageerd en dat de reacties soms erg beknopt en niet actueel zijn. Naar aanleiding hiervan is op 26 september 2019 een brief gestuurd aan de Minister.

De Minister heeft met twee brieven van 14 oktober 2019 gereageerd.

De commissie brengt bijgaand verslag uit van het gevoerde schriftelijk overleg.

De griffier van de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
Bergman

¹ Samenstelling:

Essers (CDA), Backer (D66), Ganzevoort (GL), Sent (PvdA), Van Strien (PVV), Van Apeldoorn (SP), Atsma (CDA), Nooren (PvdA), Pijlman (D66) (*ondervoorzitter*), Schalk (SGP), Bikker (CU) (*voorzitter*), Klip-Martin (VVD), De Bruijn-Wezeman (VVD), Baay-Timmerman (50PLUS), A.J.M. van Kesteren (PVV), De Blécourt-Wouterse (VVD), Van der Burg (VVD), Cliteur (FVD), Dessing (FVD), Doornhof (CDA), Gerbrandy (OSF), Nanninga (FVD), Nicolaï (PvdD), Rookmaker (Fractie-Otten), Veldhoen (GL), Vendrik (GL), Hermans (FVD)

² Kamerstukken I 2019/20, 35 000 VIII, C.

BRIEF VAN DE VOORZITTER VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP

Aan de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Den Haag, 26 september 2019

De commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap heeft in haar vergadering van 24 september 2019 gesproken over uw brieven van 30 augustus en 16 september 2019, met daarin uw reactie op de gebruikelijke halfjaarlijkse toezeggingenrappels van de Kamer.³ De commissie betreurt het dat u niet binnen de gestelde termijn op het rappel van 28 februari 2019 hebt gereageerd. Door na uw reactie op het rappel van 11 juli 2019 alsnog op het eerdere rappel van 28 februari te reageren, is een onoverzichtelijke situatie ontstaan. De commissie constateert verder dat niet op alle in de rappels vervatte toezeggingen is gereageerd en dat de reacties soms erg beknopt en niet actueel zijn. De commissie legt u daarom de volgende verzoeken voor.

De commissie heeft in uw brieven geen reactie op de toezeggingen **T01756** en **T02714** kunnen vinden.⁴ Zij verzoekt u alsnog een overzicht van de stand van zaken te geven.

Bij toezegging **T01398** verwijst u naar de Monitor beleidsmaatregelen hoger onderwijs van 29 juni 2018. Onduidelijk is hoe hiermee invulling aan de toezegging is gegeven. De commissie verzoekt u gedetailleerdere informatie over de stand van zaken te geven.

Met betrekking tot toezegging **T01763** verzoekt u, in samenhang met toezegging **T02420**, de deadline op 1 juni 2020 te zetten. Mede gelet op het feit dat de eerstgenoemde toezegging al in april 2013 werd gedaan en de deadline al driemaal eerder is verschoven, ziet de commissie graag een uitgebreidere motivering van dit verzoek tegemoet. De commissie vraagt u bovendien om aan te geven of deze toezeggingen wellicht in de in december te verschijnen Strategische Agenda kunnen worden meegenomen.

Met betrekking tot toezegging **T02067** meldt u niet meer dan dat het om een doorlopende toezegging gaat. De commissie verzoekt u gedetailleerdere informatie over de stand van zaken te geven.

Met betrekking tot toezegging **T02201** verwijst u naar de Cultuurbrief Cultuur in een open samenleving van 12 maart 2018. Deze brief is, voor zover kon worden nagegaan, alleen naar de Tweede Kamer gestuurd. De commissie verzoekt u gedetailleerdere informatie over de stand van zaken te geven.

Bij toezegging **T02334** wordt weliswaar uitgebreide informatie gegeven, maar wordt niet ingegaan op de kern van de toezegging, te weten dat de algemene maatregel van bestuur over de hoofdlijnen van de begroting voor het mbo te zijner tijd bij de Eerste Kamer wordt voorgehangen. In eerdere correspondentie hebt u aangegeven dat voorhang op dat moment nog niet aan de orde was. Is dit nog steeds het geval? De commissie verzoekt u gedetailleerdere informatie over de stand van zaken te geven.

Bij toezegging **T02419** heeft de stand van zaken als datum 12 maart 2018. De verstrekte informatie is dus anderhalf jaar oud. Deze informatie houdt

³ Kamerstukken I 2019/20, 35 000 VIII, C.

⁴ Alle toezeggingen zijn te raadplegen op www.eerstekamer.nl

ook niet meer in dan dat het thema interdepartementaal wordt geagendeerd en dat wordt besproken hoe eventueel onderzoek om aan deze toezegging te kunnen voldoen kan worden uitgezet. De commissie verzoekt u gedetailleerdere en actuelere informatie over de stand van zaken te geven.

De bij toezegging **T02422** verstrekte informatie heeft, naar het de commissie voorkomt, geen betrekking op deze toezegging. De stand van zaken bij toezegging **T02722** is onduidelijk, mede omdat naar een brief van 17 oktober 2019 wordt verwezen. Met betrekking tot beide toezeggingen ontvangt de commissie graag alsnog een actueel en correct overzicht van de stand van zaken.

Tot slot wil de commissie u vragen bij correspondentie die samenhangt met toezeggingen aan de Kamer altijd het T-nummer van de betreffende toezeggingen te vermelden.

De commissie ziet met belangstelling uit naar uw antwoord en ontvangt dit graag vóór **1 november 2019**.

Voorzitter van de commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
M.H. Bikker

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 14 oktober 2019

Hierbij zend ik u een reactie op uw verzoek om gedetailleerde informatie te geven over de stand van zaken rond toezegging **T02201**.

Allereerst betreur ik het dat de communicatie rond de uitvoering van de bedoelde toezegging niet optimaal is verlopen. Hoewel de informatie over de voortgang rond de uitvoering hiervan aan Uw Kamer ter beschikking is gesteld via het Rijksjaarverslag 2018, was het correct geweest om in een aparte brief te melden dat ik uw Kamer op die manier zou informeren en daarmee de toezegging gestand zou doen.

Wellicht ten overvloede wil ik u daarom melden met betrekking tot toezegging **T02201**, dat het kabinet het budget van het Nationaal Aankoopfonds in 2018 heeft verhoogd met € 25 miljoen. In 2019 wordt een bedrag toegevoegd van € 15 miljoen, en in 2020 nog eens € 10 miljoen. Het bedoelde aankoopfonds zal met deze aanvullingen weer het niveau van 2010 bereiken.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
I.K. van Engelshoven

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 14 oktober 2019

Hierbij zend ik u een overzicht toe van toezeggingen waar u mijn aanvullende en nadere reactie op gevraagd heeft. Dit betreft een nadere reactie op de vragen van de commissie Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over mijn brieven 30 augustus en 16 september 2019.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
I.K. van Engelshoven

Reactie van Minister van Engelshoven op het verzoek van 26 september 2019 met kenmerk 165291.03.1u van de Commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap in de Eerste Kamer met de stand van zaken van een aantal toezeggingen

T01398

De Staatssecretaris van OCW zegt de Eerste Kamer, naar aanleiding van een vraag van het lid Koole (PvdA), toe bij de toetsing van dit wetsvoorstel over zes jaar, de vraag mee te nemen naar de invloed van het inkomens- en opleidingsniveau van ouders op de toegang van hun kinderen tot het speciale kleinschalige en residentieel onderwijs.

Stand van zaken:

Bij toezegging **T01398** is abusievelijk verwezen naar de Monitor beleidsmaatregelen hoger onderwijs van 29 juni 2018. Bedoeld was te verwijzen naar de in- en doorstroom-monitor 2007–2018 van de Inspectie van het Onderwijs (bijlage bij Kamerstukken II, 2017–18, 31.288, nr. 648.). De monitor bied ik u hierbij alsnog aan.

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2018/06/01/in-en-doorstroommonitor-2008–2017>

Hoofdstuk 7 van de monitor gaat in op selectie in bacheloropleidingen, met inbegrip van kleinschalig en intensief onderwijs. In bijlage 1 van de monitor zijn specifiek de university colleges uitgelicht.

T01756

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap zegt de Kamer, naar aanleiding van vragen en opmerkingen van het lid Ganzevoort (Groen-Links), toe de gevolgen van de bezuinigingen op de kenniscentra voor de aansluiting tussen opleiding en arbeidsmarkt te monitoren en maatregelen te nemen als het nodig is.

Stand van zaken:

Sinds 1 augustus 2015 is SBB verantwoordelijk voor de taken die voorheen bij 17 afzonderlijke kenniscentra zijn belegd. Deze taken gaan o.a. over het zorgen voor een goede aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt via de kwalificatiestructuur, beroepspraktijkvorming en doelmatigheid. In december 2018 heeft onderzoeksbureau Berenschot de wet geëvalueerd die de overdracht van de taken van kenniscentra naar SBB regelde.

(Beleidsreactie: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2019/01/22/kamerbrief-over-resultaten-evaluatie-wetswijziging-sbb>)

Het onderzoek van Berenschot geeft aan dat ondanks dat SBB het met fors minder middelen heeft moeten doen, de organisatie in staat is gebleken om de wettelijke taken op het vlak van beroepspraktijkvorming, kwalificatiestructuur – en in het verlengde hiervan doelmatigheid – naar het oordeel van haar stakeholders op ten minste het oorspronkelijke niveau te vervullen. Het geeft hiermee geen aanleiding om maatregelen te nemen.

Daarnaast heeft de Minister ook via o.a. het macrodoelmatigheidsbeleid inzicht in de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt en kan via die lijn actie worden ondernomen als dat nodig is

T01763

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap zegt de Eerste Kamer, naar aanleiding van vragen van de leden Essers (CDA) en Engels (D66), toe over twee studiejaar te bezien of de voorlichting en communicatie over de gelijkenschakeling van titulatuur voor hbo en wo helder genoeg zijn. Tevens zegt zij toe over dit onderwerp te praten met andere partijen, waaronder werkgevers, teneinde verwarring te voorkomen.

Stand van zaken:

Mijn ambtsvoorganger heeft de evaluatie (**T01763**) uitgesteld met de brief van 18 januari 2017. In deze brief heeft mijn ambtsvoorganger aangegeven dat twee studiejaar een te korte periode is om voldoende data te kunnen verzamelen voor een gedegen onderzoek en dat de Minister deze evaluatie aan wil pakken om een bredere evaluatie van het beleid inzake de graadtoevoegingen uit te voeren. Voor dit laatste is ook meer data wenselijk. Op 21 februari 2017 vond het debat in de EK plaats in het kader van het wetsvoorstel Bescherming van namen en graden in het hoger onderwijs. Tijdens dit debat heeft mijn ambtsvoorganger de toezegging T02420 gedaan, waarbij zij heeft toegezegd om over een aantal jaar, bijvoorbeeld drie jaar, te onderzoeken of zich problemen hebben voorgedaan met de positionering van hogescholen en dit onderzoek samen te nemen met toezegging T01763. Beide toezeggingen dienen dus in samenhang te worden bezien. Zodoende heb ik uw Kamer verzocht om de deadline van beide toezeggingen op 1 juni 2020 te stellen.

Ten aanzien van uw verzoek om de uitkomsten van de evaluatie mee te nemen in de Strategische Agenda het volgende. De evaluatie is niet gereed, het is zodoende niet mogelijk om de uitkomsten in de Strategische Agenda mee te nemen.

T02067

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap zegt de Eerste Kamer, naar aanleiding van een vraag van het lid Bruijn (VVD), toe een ex ante raming van de macro-economische effecten van het wetsvoorstel en de effecten van de maatregelen op arbeid mee te nemen bij de wetsevaluatie.

Stand van zaken:

De effecten worden meegenomen in de beleidsdoorlichting van artikel 11 (Studiefinanciering) op de OCW begroting. Dit onderzoek is in september van start gegaan, wordt uitgevoerd door ResearchNed en zal voor de zomer van 2020 worden opgeleverd. Uw Kamer zal hierover worden geïnformeerd.

T02201

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap zegt de Eerste Kamer, naar aanleiding van een vraag van het lid Schnabel (D66), toe het museum Aankoopfonds binnen vijf jaar te versterken en de Kamer daarover jaarlijks te informeren in het jaarverslag van haar ministerie.

Stand van zaken:

Met betrekking tot toezegging T02201 kan ik u melden dat het kabinet het budget van het Nationaal Aankoopfonds in 2018 heeft verhoogd met € 25 miljoen. In 2019 wordt een bedrag toegevoegd van € 15 miljoen, en in

2020 nog eens € 10 miljoen. Het museaal aankoopfonds zal met deze aanvullingen weer het niveau van 2010 bereiken. Binnenkort wordt uw Kamer hier via een brief over geïnformeerd.

T02334

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap zegt de Eerste Kamer, naar aanleiding van een vraag van het lid Bruijn (VVD), toe de algemene maatregel van bestuur over de hoofdlijnen van de begroting voor het mbo te zijner tijd bij de Eerste Kamer voor te hangen.

Stand van zaken:

In de wet is de mogelijkheid opgenomen dat bij algemene maatregel van bestuur (AmvB) wordt geregeld wat onder hoofdlijnen van de jaarlijkse begroting wordt verstaan. Deze AmvB moet dan voorgehangen worden. Er is tot op heden geen AmvB gemaakt, omdat de sector heeft gekozen voor zelfregulering. Er is een handreiking opgesteld waarin wordt uiteengezet wat onder hoofdlijnen van de begroting wordt verstaan. Dat document is van de MBO Raad, JOB en Platform medezeggenschap mbo. Om de hoofdlijnen van de begroting goed te kunnen beoordelen is in de handreiking o.a. aangegeven om in ieder geval gedurende de begrotingscyclus, naast de begroting en de jaarrekening over het voorgaande begrotingsjaar, de volgende informatie aan de ondernemingsraad en de studentenraad ter beschikking te stellen:

- Geïntegreerd jaardocument (GIJ) inclusief continuïteitsparagraaf waaruit volgt:
 - een risicoanalyse gebaseerd op de managementletter
 - deelnemersprognoses
- Meerjarig financieel beleid;
- Formatiebeleid;
- Allocatiemodel (de criteria voor toedeling van de middelen over de (onderwijs)teams);
- Overzicht beleidsvoornemens en/of instellingskaderbrief indien aanwezig (concept en definitieve versie);

Hierbij de link naar de handreiking: <https://www.jobmbo.nl/wp-content/uploads/2019/04/20171603-Handreiking-instemmingsrecht-hoofdlijnen-begroting.pdf>

De wet Versterking Bestuurskracht zal in het studiejaar 2020/2021 geëvalueerd worden.

T02419

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap zegt, naar aanleiding van vragen en opmerkingen van de leden Bruijn (VVD), Rinnooy Kan (D66) en Nooren (PvdA), toe om een kabinetsreactie (waarbij mogelijk de WRR betrokken wordt) aan de Eerste Kamer te sturen inzake het maatschappelijk verantwoordelijkheidsbesef en het al dan niet omgaan met discriminatoire uitingen ten opzichte van andere grondrechten in een brede (onderwijs-overstijgende) context.

Stand van zaken:

Aan de hand van recente casussen zal worden gereflecteerd op het omgaan met discriminatoire uitingen en de afweging van andere grondrechten in een onderwijs-overstijgende context. Dit wordt extern, bijvoorbeeld bij enkele hoogleraren, uitgezet.

T02420

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap zegt, naar aanleiding van vragen en opmerkingen van de leden Rinnooy Kan (D66) en Nooren (PvdA), toe om in 2020 in een onderzoek te kijken of zich problemen hebben voorgedaan met de positionering van hogescholen, met de nadruk op de internationale omgeving. Daarbij wordt ook gekeken naar de titel van lector in internationale context. Dit onderzoek zal gecombineerd worden met de toezegging (T01763) die tijdens de behandeling van het wetsvoorstel Kwaliteit in verscheidenheid is gedaan.

Stand van zaken:

Mijn ambtsvoorganger heeft de evaluatie (T01763) uitgesteld met de brief van 18 januari 2017. In deze brief heeft mijn ambtsvoorganger aangegeven dat twee studiejaar een te korte periode is om voldoende data te kunnen verzamelen voor een gedegen onderzoek en dat de Minister deze evaluatie aan wil pakken om een bredere evaluatie van het beleid inzake de graadtoevoegingen uit te voeren. Voor dit laatste is ook meer data wenselijk. Op 21 februari 2017 vond het debat in de EK plaats in het kader van het wetsvoorstel Bescherming van namen en graden in het hoger onderwijs. Tijdens dit debat heeft mijn ambtsvoorganger de toezegging **T02420** gedaan, waarbij zij heeft toegezegd om over een aantal jaren, bijvoorbeeld drie jaar, te onderzoeken of zich problemen hebben voorgedaan met de positionering van hogescholen en dit onderzoek samen te nemen met toezegging T01763. Beide toezeggingen dienen dus in samenhang te worden gezien. Zodoende heb ik uw Kamer verzocht om de deadline van beide toezeggingen op 1 juni 2020 te stellen.

Ten aanzien van uw verzoek om de uitkomsten van de evaluatie mee te nemen in de Strategische Agenda het volgende. De evaluatie is niet gereed, het is zodoende niet mogelijk om de uitkomsten in de Strategische Agenda mee te nemen.

T02422

Toegezegd, naar aanleiding van vragen en opmerkingen van het lid Bikker (ChristenUnie), om de Eerste Kamer te informeren over de toegankelijkheid van het onderwijsstelsel voor nieuwe onderwijsinstellingen door een feitelijke weergave aan de Eerste Kamer te sturen inzake welke onderwijsinstellingen recentelijk zijn toegetreden.

Stand van zaken:

Deze toezegging is ingevuld bij het aanbieden van het Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland aan de Eerste en Tweede Kamer op 17 oktober 2018. In de begeleidende brief (Kamerstukken I, 2018–2019, 34 735 G) is de gevraagde feitelijke weergave opgenomen. In de administratieve verwerking van de toezeggingen T02422 en T02722 is helaas een fout gemaakt waardoor de verkeerde informatie bij de toezeggingen is weergegeven. Onderhavig overzicht bevat een actueel en correct overzicht voor beide toezeggingen.

T02714

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap zegt de Kamer, naar aanleiding van een vraag van het lid Backer (D66), toe dat de subsidiëring van groene monumenten ook via de subsidieregeling voor de particuliere woonhuseigenaren kan lopen, waarbij het groen er integraal bij gerekend wordt.

Stand van zaken:

Deze toezegging is uitgevoerd. In de regeling is opgenomen dat indien er groen bij een woonhuis-rijksmonument hoort dit in de subsidieaanvraag meegenomen kan worden. Het gaat dan om een (meebeschermd) tuin die bij een woonhuis-rijksmonument hoort. Tevens staat dit beschreven op de website van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed in het dossier woonhuissubsidie.

T02722

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap zegt de Eerste Kamer, naar aanleiding van een vraag van het lid Rinnooy Kan (D66), toe haar te informeren over de stand van zaken van de kwaliteitsafspraken en de mate van betrokkenheid van de medezeggenschap bij de hogere onderwijsinstellingen.

Stand van zaken:

Deze toezegging is ingevuld bij het aanbieden van het Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland aan de Eerste en Tweede Kamer op 17 oktober 2018. In de begeleidende brief (Kamerstukken I, 2018–2019, 34 735 G) is de gevraagde feitelijke weergave opgenomen. In de administratieve verwerking van de toezeggingen T02422 en T02722 is helaas een fout gemaakt waardoor de verkeerde informatie bij de toezeggingen is weergegeven. Onderhavig overzicht bevat een actueel en correct overzicht voor beide toezeggingen.